

ספרי קודש – לשמור על כבודם

כתב "ערוך השולחן" (על יו"ד סוף סי' רפב ס"ק כג): "הלומד ספר ורוצה להגביו, אסור להניח ספר אחר תחתיו דזהו בזיון, שעושה הספר השני ספסל. אלא אם כן היה הספר השני כבר מונח במקום זה, אז לא מינכרא מילתא [=לא ניכר הדבר] (ט"ז ס"ק יג). ואם היה צריך ללימודו כמה ספרים מותר להניחם זה על זה (שם) דדרך לימודו כן הוא. ולא יניח ספר תוך ספר לסימן (שם) אלא אם כן משתמש בשניהם ללימודו. וכן להטמין חידושי תורה [שכתב] מותר, דאין זה בזיון להספר". [עכ"ל]

אמנם המגן אברהם (על או"ח סי' קנד ס"ק יד) חולק על הט"ז [בלי שמנמק סברא] ומתיר. וכן חיי אדם (כלל ל"א) וכן המשנה ברורה (קנד ס"ק לא) מתירים, ולא שעו לדברי הט"ז וערוך השולחן.

אבל לדעתי יש לנהוג כמו הט"ז "ערוך השולחן" כי כתב רמח"ל שהלומד תורה הוא מתקשר אז עם שפע אלוהי, העובר אליו דרך לימודו. זו לשונו (בספר "דרך השם", חלק ד פרק ב - בתלמוד תורה):

"ואמנם ההשפעה הזאת הנה ענינה אלוהי כמ"ש, ולא עוד אלא שהוא היותר עליון ונשגב שבענינים הנמשכים ומגיעים ממנו ית' אל הברואים. וכיון שכן ודאי שיש לו לאדם לירוא ולרעוד בעסקו בענין כזה, שנמצא הוא נגש לפני אלוהיו ומתעסק בהמשכת האור הגדול ממנו אליו.

והנה צריך שיבוש משפלותו האנושי, וירעש מרוממותו ית'. והנה יגל מאד מחלקו הטוב שזכה לזה, אך ברעדה כמ"ש. ונכלל בזה, שלא ישב בקלות ראש, ולא ינהג שום מנהג בזיון, **לא בדבריה**

ולא בספריה, וידע לפני מי עומד ומתעסק. ואם הוא עושה כן, אז יהיה תלמודו מה שראוי לו להיות באמת, ותמשך על ידו ההשפעה שזכרנו, ויתעצם בו היקר האלוהי, וימשך תיקון והארה לכל הבריאה.

אבל אם תנאי זה יחסר ממנו, לא תמשך ההארה על ידו, ולא יהיו דבריו אלא כשאר כל הדיבורים האנושיים, הגיונו כקורא איגרת, ומחשבותיו כחושב בדברי העולם. ואדרבא, לאשמה תחשב לו, שקרב אל הקודש בלי מורא, ומקל ראשו לפני בוראו, עודו מדבר לפניו ומתעסק בקדושתו ית'. ואולם כפי מדריגת המורא ושיעור הכבוד והזהירות בו, כן יהיה שיעור יקר הלימוד ומדריגת ההשפעה הנמשכת על ידו". עכ"ל.

מה מקור לדברים נשגבים אלו? נ"ל בירושלמי (מסכת ברכות פ"ט ה"ה) על המקרא "את ה' אלוהיך תירא" (דברים ו, יג) מה יש לדרוש מהמלה "את"? ענו "אותו ואת תורתו". כלומר כאשר האדם אוהב ספר קודש בידיו, הוא כמחזיק בידו אגרת ששלח אליו מלכו של עולם. ודאי אם ידיו טמאות כי נגע במקומות מכוסים שבגופו, עליו ליטול ידיים לפני שיגע בספר (ספר חסידים, סי' רע"ד). והעתיק דבריו להלכה "בית לחם יהודה" הנדפס על הגליון בשו"ע יו"ד רפ"ב סעיף ז).

וכבר כתב "פתחי תשובה" (על יו"ד רפב ס"ק ח) שיש קדושה גם בספרים הנדפסים, ולא רק באלו הכתובים על הקלף.

מעין הדרשה הנ"ל של הירושלמי "את ה' אלוהיך תירא, אותו ואת תורתו" נוכל להקיש ממצות אהבת הבורא. אמרו בספרי:

"והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך' (דברים ו, ו). למה נאמר? לפי שהוא אומר 'ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך' (דברים ו, ה), איני יודע (באיזה צד) [כיצד] אוהבים את הקב"ה? תלמוד לומר 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך. והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך', שמתוך כך אתה מכיר את הקב"ה ומדבק בדרכיו". [עכ"ל]

כלומר, כיצד אוהבים אותו? על ידי שלומדים את תורתו. כי אי אפשר להתקרב אליו עצמו ית"ש אם לא ע"י דביקות במה שדיבר לנו. כך, בענין יראת השם, צריכים לירא מדברו מה שמסר לנו, זה המעט

ממה שיש בידינו אפשרות ההשגה מענינו. לכן יש ודאי להתייחס לספרי קודש במלוא המורא, יראת הרוממות.